

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četletno K 30.—
Če pride naročnik sam v uredništvo po list: Mesečno K 950.— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, petek 28. maja 1920.

Št. 117.

Masaryk izvoljen za predsednika čehoslovaške republike.

Debata o vladni izjavi. — General Maister v Beogradu. — Poljska ponuja boljševikom mir.

Dunajske intrige.

Dunaj — nikoli ne bo naš narod pozabil tega imena, pozni rodovi se ga bodo spominjali, naša najtemnejša zgodovina bo govorila o njem. Dunaj je bil stoletja prestol naših tiranov, stoletja izvor našega gorja in nesreče. Končno pa je doletela tudi to mesto zaslužena usoda, zrušil se je cesarski prestol, ki je dajal vso luč, ves sijaj in vso moč temu mestu. Kdor bi pa mislil, da se je s tem Dunaj odstranil iz našega narodnega vprašanja, ta bi se motil. Dunaj je še vedno močna postavka s katero moramo računati, preko katere ne smemo na dnevni red. Dunaj, ki je intrigiral stoletja, intrigira tudi še sedaj in bo intrigiral najbrže tudi še v bodoče.

To mogočno obdonavsko mesto, center velikanske, bogate in mogočne države ne more kar tako čez noč pozabiti, da sedaj vse to ni več, da je samo le brezpomembno mesto male, ubožne, kontinentalne republike. Preveč so še živi spomini na prejšnje srečne čase in prekruta je sedanjost, da bi se mogel molče sprijazniti z njo.

Radivoj Rehar.

Peter Petek.

(Konec).

„Čemu si prišel na gimnazijo?“ je zatulil ves divji in besen. „Mar misliš, da je gimnazija za pastirje in beraške paglavce? Na vaseh primanjkuje delavcev, poljedelstvo propada, vi pa silite v šole ter bi bili radi gospodje, da bi živeli brez dela, toda tega ne bo. Jaz bom že poskrbel, da se vrneš tja, kjer spadaš. Marš v klop!“

V glavi se mi je zvrtele in sam nisem vedel, kako sem se znašel zopet v klopi; samo to vem, da se mi je ves razred smejal in da sem se razjokal tako milo, kakor še nikoli poprej.

Od tistega dne dalje se mi je šola tako zastudila, da me je bilo vselej groza kadar sem prestopil njen prag. Drugi, ki so bili sinovi bogatih roditeljev so imeli povsod vse ugodnosti, v šoli in izven šole, jaz pa sem bil zatiran in zapostavljan povsod. Drugim so šli profesorji na roko, meni niso šli, drugim so starši plačevali stanovanje in hrano, jaz sem si moral vse to sam preskrbeti s prosjačenjem in trdim delom.

Toda kljub temu bi bilo šlo, vseeno bi bilo morda šlo, da se ni pridružilo k vsemu temu še nekaj drugega, kar je neizbrisno pod-

Usoda, ki je zadela Dunaj in z njim sploh vsejavstirske Nemce je sicer zaslužena, kljub temu pa je vendarle prekruta in sicer ravno radi tega, ker se ne da popraviti, ne da izboljšati. Ta država je za življenje nesposobna, to je spoznal že ves svet, spoznali pa so najbolj še njeni prebivalci sami. Dunaja in avstrijske republike se je polastil obup in v tem obupu išče povsod rešitve in ker je ne more najti drugje, skuša intrigirati. Sveže so nam še v spominu vse one namenoma v svet lansirane vesti o podonavski federaciji in konfederaciji, proti katerim smo tedaj jasno obrazložili naše stališče. Pozneje je nekaj časa izgledalo, da je Dunaj to misel popolnoma opustil, v najnovejšem času pa se je to vprašanje zopet privleklo na dan in oni, ki ga je privlekel na dan je bil zopet Dunaj.

Premagane države, Nemčija, Madžarska, Turška in Bolgarska nimajo pri antanti zaslonbe in zagovornikov, drugače pa je z Avstrijo. Avstrijo rabijo različne antantne velesile za različne namene in zato se ji vsaka po svoje skušajo približati. Mogočna zagovornica Avstrije je v prvi vrsti Francija, ki

črtalo mojo usodo. Na poti v šolo in iz šole sem spoznal mlado, lepo deklico, hodila je v šolo k uršulinkam, na nasprotno stran mesta in tako sva se vselej srečala. Imela je globoke temne oči, rdeča lica in zlate lase ter je nosila lepo rdečo kapico, ki ji je sedela na zlatih laseh, kakor krona na glavi kraljčine. V tisto dekle sem se zaljubil. Bil sem star komaj šestnajst let, toda moja ljubezen je bila že dorasla, silna in močna, kakršne nisem spoznal nikoli več pozneje. Polagoma se je prebujalo v meni nekaj nepoznanega, nekaj skrivnostnega, česar nisem mogel proumeti, samo moje silno hrepenenje in vse moje misli in vse mlado bitje, vse je sililo za njo, k njej. Postala mi je edina misel, od katere sem živel, kakor od dušne hrane.

Tiha je bila ta moja ljubezen, samo v srcu občutena, na dan pa si ni upala in zato sem trpel, silno trpel. Nekega dne pa sem se odločil, da ji to ljubezen razkrijem. Ves dan sem sanjal o neznani sreči, o brezskrajni blaženosti, o večnem, krezkončnem raj. Še v najskritejšem kotu srca se ni porodil dvom, da bi ta moja ljubezen ne bila uslišana, saj so mi vsi njeni topli pogledi in ves njen rajski smeh govorili, da me tudi ona ljubi. Sicer pa tedaj še sploh nisem vedel, da obstoja na svetu tudi nesrečna ljubezen. Mislil sem, da nas ono dekle, katero si v svojem srcu izvolimo brez nadalj-

hoče s svojo zaščito in prijateljstvom prečiti združitev te države z Nemčijo. Francija pa ve, da bi bilo to trajno skoro nemogoče, ako ostanejo razmere tako, kakor so danes, zato vedno in vedno znova dela na to, da bi ostale države, nastale na teritoriju bivše Avstroogrske združila v nekako gospodarsko celoto ali pa vsaj skupnost z Avstrijo. Te dni se je nahajal na Dunaju francoski novinar Margaine ter je sedaj po svojem povratku v Pariz napisal več tozadevnih člankov.

To so pač le dunajsko-pariške želje in sanje, do katerih uresničitve pa ne sme priti nikoli, kajti nam bi taka zveza ne bila čisto nič v korist, pač pa samo v škodo. Mi take zveze ne potrebujemo, pa tudi Čehoslovaki je ne potrebujejo.

Na drugi strani pa se dobrika Avstriji Italija ter jo iz strahu pred tako federacijo ali konfederacijo skuša podpirati v njenih težnjah po združitvi z Nemčijo. Interesi Italije in interesi Francije so si torej tu diametralno nasprotujoči.

Ta boj dveh velesil pa izkorišča Dunaj v svojo korist in njegove intrige cvečejo dalje, naperjene pa so v prvi vrsti proti

njega ljubi, ker sploh drugače biti ne more. Milena, ker tako ji je bilo ime, je hodila tiste čase v večerno plesno šolo ter se je vračala ob sedmih zvečer po ozki, temni ulici sama domov. Sklenil sem torej, da jo zvečer počakam v oni ulici ter ji izročim pismo, v katerem sem ji v vseh najlepših besedah, kolikor sem jih poznal razložil, kako brezmejno jo ljubim. Zvečer sem se napotil v ono ulico, koder bi imela iti na povratku iz plesne šole ter se skril v nek temen kot na ovinku.

Bilo je sredi zime. Povsod je ležal sneg in izpod neba so padale neprestano goste ledené snežinke. Neznansko me je zeblo, tesno sem se zavil v oguljen površnik ter čakal. Zdelo se mi je, da čakam celo večnost, predno sem jo dočakal. Nenadoma so zahreščale na snegu njene stopinje in hip za tem jo je že obžarela električna luč. Da, bila je ona, moja Milena. Brezmejen trepet je preletel vse moje telo in le z največjim naporom sem se odločil ter stopil pred njo. Prestrašena je obstala, toda iz njenih lepih ust ni bilo nobene besede.

„Gospodična Milena“, sem začel, ter potegnul iz žepa pismo, „čakal sem vas, da vam izročim to pismo. Prečitajte ga doma, ter mi potem odgovorite. Čakal vas bom jutri zvečer zopet na tem mestu.“

Ni mi odgovorila; obrnila se je v stran ter hotela naprej. Prestrašen sem ji zastavil pot

nam, proti Jugoslaviji. Sicer pa nam te intrige ne morejo škodovati, vsaj ako jih pazno zasledujemo ter o pravem času paraleliziramo vse. Bolj škodljive in bolj nevarne pa so druge manjše intrige.

Ena takih intrig je tudi predlog, ki je nedavno na Dunaju zagledal beli dan ter takoj po svojem rojstvu našel zaslombo v Rimu, to je predlog o internacionalizaciji železnic na zapadnem in južnem delu bivše avstroogrske monarhije; torej pred vsem naših jugoslovenskih železnic, od teh pa še posebej onih, ki vežejo preko Slovenije Avstrijo z Italijo ter Madžarsko preko Hrvatske z morjem.

Upamo, da se bo tudi ta nova intriga ponesrečila, kakor večina dosedanjih, toda vse to nam dokazuje, da je Dunaj še vedno nevaren in da nam bo treba tudi še v bodoče paziti na njegovo intrigantsko delo.

Po sestavi koncentracijske vlade.

Nade in upe, ki smo jih stavili v novo koncentracijsko vlado nam že grene najrovesnejša poročila iz Beograda. Kuloarske intrige so še vedno v cvetju. Predvčerajšnjem se je sestel parlament, da si ogleda novo vlado ter čuje njeno izjavo in njen program. Po Ribarjevi otvoritvi 91. seje narodnega predstavništva je nastopil ministrski predsednik Vesnić, predstavil novo vlado ter prečital njeno izjavo, nekak programatičen načrt njenega delovanja in njenih nalog.

Posebno novega v tej izjavi ni nič in vse ima bolj podobo običajnih konvencionalnih fraz in mi se upravičemo bojimo, da bo tudi vse nadaljnje delo te vlade obstajalo samo v frazah.

Po običajnem pozdravu je naglašal, da njegovo vlado vodi prvi in gotovo edini cilj: izdelati za kraljevino SHS njen osnovni zakon, to je njeno ustavo, ter na ta način ustvariti pravno podlago za vsestranski razvoj

„Milena, vzemite vendar!“

„Ne, ne vzamem“, je odvrnila rezko.

„Milena...“

„Pustite me na miru, sicer bom klicala na pomoč.“

„Milena iz vsega ljubečega srca vas prosim, vzemite to pismo, ter ga doma prečitajte. Če se ne strinjate z njegovo vsebino odpišite mi, samo sedaj vzemite.“

„Ne vzamem!“

„Zakaj ne vzamete?“

„Ker vas ne maram, ne vas in ne vašega pisma, tepec capinski.“

Planila je na stran ter zbežala dalje proti domu. V temi je hreščal sneg pod njenimi koraki.

„Milena, Milena...“

Uničen sem se zgrudil v sneg ter zaihtel, kakor ranjena zver, potem sem se pognal kvišku ter bežal v noč in sneg dalje in dalje preko temnih, zasneženih ulic in tja daleč ven iz mesta. Komaj proti jutru sem se vrnil domov ter legel. V meni se je zrušilo vse, vse propadlo. Strašna silna roka je bila zmečkala moje ubogo, drobno srce, da so ostale samo še strgane cunje.

Tisti dan sem moral ostati v postelji in še cel mesec potem. Lotila se me je pljučnica. Ko sem okrevljal in vstal sem bil samo še senca, a še senca brez duše. Vame se je bil naselil čuden mir; mladost je bila zbežala jadrno od mene, ostala je tam zunaj v tisti mrzli sneženi noči, odkoder se ni povrnila nikoli več. Na moja lica se je naselil trpek smehljaj, moje srce je postalo mrtvo, neobčutno, koža trda kot pod-

blagostanja njenega in njenih državljanov in jim dati tako istočasno priliko, da na široki in trajni podlagi prosto izrazijo svojo voljo o osnovi in ureditvi naše skupne domovine, ker to odgovarja temeljnim željam, kakor tudi žrtvam, katere je naš narod tako velikodušno pretrpel v strašni vojni skupno s svojimi plemenitim zavezniki in sobojevniki za isto idejo: pravico in svobodo, kakor tudi svečani obljubi, ki jo je dal nosilec krone zgodovinskega dne 1. decembra 1918. — Zato hoče vlada takoj in odločno ustvariti podlago za našo novo ustavo, da jo predloži ustavotvorni skupščini, ko se sestane.

Nadalje je omenil, da je bil narodnemu predstavništvu že predložen zakonski načrt za volitve v konstituanto ter mirovne pogodbe z Avstrijo in Bolgarsko.

Potem je rekel dalje: »Vlada vas bo v najkrajšem času prosila za odobrenje potrebnega kredita, ki ga potrebuje za pravilno finančno upravo do trenutka, da bo redno narodno predstavništvo moglo poslovati rednim putem. Ker ves naš narod v vseh svojih slojih potrebuje jamstva za daljnji mirni razvoj, smatra vlada za svojo neodložljivo dolžnost, da zahteva red in mir v naši državi. Moji tovariši in jaz gojimo nado, da bo začasno narodno predstavništvo podpiralo naše namene in jih podkrepljevalo s svojim zaupanjem, zlasti ker smo uverjeni, da smo v vseh temeljnih političnih vprašanjih izraz in predstavljali ogromne narodne večine, kakor po svojem globokem prepričanju nas vseh to enotno želi in pričakuje ves naš narod in vse naše javno mnenje kot enako vsi naši prijatelji in sosedje s pažnjo spremljajo naše delo.«

Dotaknil se je dalje vprašanja zunanje politike nove vlade ter naglašal, da bo ostala zvesta onim smerem, katere je zasledovala doslej. Svoj govor pa je zaključil z besedami: »Na tej podlagi gospodje poslanci mislimo delati in vztrajati ter se nadejam, da bo ves ta program zadobil vaše odobrenje in požrtvovalno sodelovanje. — Domovina nas

plat, nič se mi ni moglo več pripetiti, kar bi me bolelo.

Ko sem se zopet vrnil v šolo se nisem več brigal ne za profesorje, ne za pouk. Koncem leta sem padel ter zapustil šolo za vedno.

Moja pot je šla v široki svet; postal sem vagabund. Včasih sem služil tu in tam za blapca, večinoma pa sem se potepal okrog brez dela. Prehodil sem širne dežele, videl nešteto krajev in mest in vseh mogočih ljudstev. Tako sem prišel končno nazaj na tisto pot, ki mi je bila določena in usojena. V samoto in v beraštvo sem bil obsojen in v samoto in v beraštvo sem šel, le moja grčeva palica je šla z menoj.

Globoko je zavzdihnil Peter Petek ter obmolknil, potem pa se je nenadoma ozrl name.

»Čemu sem ti pravil pravzaprav vse to, ti nedolžni mladeč, saj me nisi razumel, saj so ti bile tuje moje besede, kakor da bi jih govoril v kitajskem jeziku. Toda prav zato sem ti pravil, ker me nisi razumel, če bi bil velik ter bi me utegnil razumeti bi ti tega nikoli ne bil povedal. Če pa si jih boš zapomnil in jih boš kdaj razumel, potem boš poznal zgodbo Petra Petka. Bog vedi, kakšna bo tvoja pot, morda bo tudi ona vodila v prepad, nedolžni mladeč moj.«

Počasi je zlezal na klop ter legel. S tajno boleščjo v duši sem zrl nanj in čeprav ga nisem razumel, mi je bilo vendarle hudo. S tresočo roko sem prijel za njegovo grčavo popotno palico ter jo krčevito poljubil; zakaj, nisem vedel niti sam.

vse pozivlje na veliko in resno delo. Verujem, da se boste vsi odzvali temu pozivu.«

Poslanci pa so, kakor poročajo beograjska poročila, to vladno izjavo sprejeli precej hladno. Očividno pa je bilo, da med njimi ni bilo prave vere in zaupanja. Temu pa je vzrok to, ker obstojajo med sedanjimi ministri velika nesoglasja, katera bodo stalno oteževala uspešno vladno delo. Radikalci in klerikalci so sicer končno, ko jim je tičal nož na grlu pristali na koncentracijo, toda pri tem niso imeli resne volje tudi sporazumno z novimi kolegi delati, ampak so vzeli celo stvar le tako bolj pro forma.

Po seji narodnega predstavništva je imela sejo demokratska zajednica, na kateri je določila stališče, ki ga bo zavzemala napram parlamentarnim sejam ter stališče, ki ga zavzame napram vladni izjavi.

Včeraj se je vršila 92. seja narodnega predstavništva na kateri se je vršila razdelitev v sekcije, debata o predvčerajšnji vladni izjavi ter o ostalem delu programa.

Ti prvi koraki nove vlade so nam pač pokazali, kako silno razbite so naše notranje-politične razmere in da bo treba, ako hočemo, da se položaj izboljša, vedne pazljivosti in železne energije domokratskih elementov.

Dnevne vesti.

Našim naročnikom! Od raznih strani nam prihajajo pritožbe, da se naš list nereditno dostavlja, da pridejo včasih po dve, tri številke skupaj, nekatere pa sploh izostanejo. Radi tega opozarjamo naše cenjene naročnike, da se to ne godi po naši krivdi, ker se list vedno točno in redno odpošilja, ampak v prvi vrsti po krivdi pošte. Prosimo torej vse one, ki se jim to dogaja, da posredujejo najprej pri tamošnji pošti, če bi pa tudi to ne pomagalo, naj nam sporoče pozitivne slučaje, da bomo zamogli ukreniti vse potrebne korake, da se to prepreči.

Upravištvo »Marib. delavca«.

Svinjske in volovske kupčije. »Straža« očita dru. Pfeiferju neke svinjske kupčije. Mi pa smo slišali o neki volovski kupčiji, pri kateri je neki gerent igral dvojno ulogo in sicer tako, da je kot gerent moral potrditi konfiskacijo, kot advokat pa je nastopil proti nji. Iz tega je prav jasno, zakaj zahtevamo v Mariboru vladnega komisarja, ki bo skrbel za mesto, ne pa klerikalnega advokata, ki igra dvojno ulogo in vleče za to tri plače.

Vrnitev »Smetane« v Plzenj. Češki listi poročajo o povratku čeških pevcev iz Jugoslavije. Na plzenjskem kolodvoru je pevce pričakovala velika množica, da jim čestita k njihovim uspehom. V imenu mesta jih je pozdravil župan Pík. Predsednik Němec je v svojem govoru slavil jugoslovensko bratstvo in gostoljubje. V spremstvu množice so odšli pevci v mesto, kjer so jih pozdravljali meščani po zmagoslavni poti.

Dva vagona živih ameriške misije za mariborske otroke sta včeraj dospela v Maribor. Vso akcijo je vzel v roke poseben odbor, ki je poskrbel za to, da bo 1400 otrok dobivalo po enkrat na dan hrano. Akcija stoji pod ameriškim nadzorstvom.

Športni prostor v »Ljudskem vrtu« za slovensko športno društvo »Maribor« še ni dovoljen, ker ugovarja stavbni urad. Po drugih mestih podpirajo športno akcijo posebno vojaške oblasti, ker je to v ozki zvezi s telesno vzgojo mladine. Treba bi bilo tudi v Mariboru več agilnosti.

Most v Krčevini. O krčevinskem mostu se je v naših listih že opetovano pisalo, toda vse to nič ne pomaga. Most, ki bi moral biti popravljen že 1. 1914 čaka še danes na popravilo, kljub temu, da je od tedaj preteklo že celih dolgih šest let. Posledica tega je, da je zahvala ta malomarnost pretekli petek zopet novo

žrtev. Na njem si je namreč zlomil nogo neki 6 letni deček. Radovedni smo, če se po tem žalostem dogodku končno vendar zganeta g. gerent in okrajna oblast ter preskrbita, da se stari most vendar enkrat zamenja z novim?

Plesoči kaplan. (Dopis). Preteklo sredo je počastil Zrkovce s svojim obiskom gospod kaplan Kljun ter napravil nekaj govoranc, zapel par pesmic ter končno aranžiral „polstertanc“. Navzoči fantje so pripovedovali, da je bil to krasen prizor, ko je poljubil svojo izvoljenko. Pri tej priliki je baje tudi povedal, zakaj radi svojega prijatelja iz Brezja ne hodi več tja maševat. Ker zna gospod kaplan Kljun s svojimi nastopi vzbuditi toliko smeha, bi mu svetovali, da sleče svojo nerodno črno suknjo ter postane dirigent ali pa igralec v cirkusu. Ob slovesu pa so mu fantje zapeli:

Kljunček pleše »polstertanc«,
ko je sit klobas, gibanc;
Kljunček črni se vrti,
da se vse na glas smeji.

Zunaj »prežariji« stoje
pa med seboj govorijo:
»No če ta-le ne nori,
potlej norcev sploh več ni...«

Žrtev svojega poklica. (Dopis). Pri Mariborli Snežni se je izvršil te dni napad oboroženih tihotapcev na službujočo obmejno finančno stražo. Padel je mlad finančni paznik pri izvrševanju svoje težke službe. In se še najdejo ljudje, ki hočejo postopati s tihotapci z rokavicami in se zgražajo, če se čuje tu pa tam ob meji streljanje straž in če pade kak zrel tihotapski falot. Naši listi naj ne dajo prostora takim hiperfilantropičnim jeremijad. Postopa naj se energično, rabi naj se orožje, zob za zob in straža naj se dovoljno ojači. Naša straža, koja se ne da podkupiti, je trn v peti Francu Scheffu, ki je organizator napadov, rovarjenj in še zraven tega vedno trafikant in poslovodja v papirnici. Več kot gotovo je, da je imel tu on in njegova nadebna mladina svoje zagrizeno nemške kremplje vmes. Naj se preišče in naj se ga izžene. Potem bo mir v tem gadjem gnezdu.

Petdesetletnica „Vesne“ v Brnu. Letos slavi dekliški zavod »Vesna« v Brnu svojo petdesetletnico. Jubilej se bo slavil s proslavo in domačo razstavo, ki bo pokazala, kaj pomeni dobro urejena dekliška šola za narodni napredek. »Vesna« je bila pred 50 leti žensko društvo, pozneje se je izpremenila v vzgojni zavod. Povspela se je tako visoko, da je služila zadnja leta za vzor ženskega zavoda. V nemškem Brnu je bila »Vesna« prava češka trdnjava, ki je vzgajala nar. ženstvo, njene gojenke so napolnile vso Moravo z narodnim delom. »Vesna« obsega internat, gospodinjsko in umešniško obrtno šolo. Danes je »Vesna« obširen zavod, ki slovi daleč po svetu po svojih izdelkih nar. vezeninah itd. V bodoče bo »Vesna« posvetila posebno pozornost slovaški in bo vzgajala slovaško nar. ženstvo. Tako skrbe drugod za žensko narodno vzgojo. Pri nas pa čitamo, da bo ljubljanska »Mladika« morebiti še v jeseni zaprta, ker baje ni prostorov za urade in »Mladika« ni potrebna. Tudi v Mariboru imamo »Vesno«, ki se bori za svoj obstoj, ker na višjih mestih tako malo pojmujejo pomen tega zavoda za Maribor in za našo žensko vzgojo. Mislimo, da bi bila dolžnost narodne države ravno tem zavodom dati na razpolago dovolj sredstev, da se morejo uspešno razvijati in nuditi ženski mladini primeren šolski zavod.

„Sokol“ v Mariboru priredi dne 30. maja t. l. v slučaju lepega vremena celodnevni zlet k Ru-ki koči. — Odhod ob ¼5 uri zjutraj. — Zbirališče pred Narodnim domom. Vabimo članstvo, kakor tudi naše prijatelje, da se zleta mnogobrojno vdeležje. Odbor.

Križovski sokolski odsek priredi s sodelovanjem Sokola v Ljutomeru, dne 30. t. m. veliko sokolsko slavnost z javno telovadbo na travniku g. Stiblerja v Križovcih pri Ljutomeru s sledečim sporedom: 1. Pozdrav

došlih Sokolov in gostov. 2. Pohod na veselični prostor. 3. Javna telovadba (nastopijo člani s Hoffmanovimi prostimi vajami, članice, gojenke z venci, moški in ženski naraščaj). 4. Slavnostni govor. — Po slavnosti prosta zabava s plesom, šaljivo pošto, srečolovom z lepimi dobitki. Za pijačo, jestvine, pecivo, kavo bo preskrbljeno v šestih šotorih. Vstopnina 3 K. Začetek ob 15. uri. Čisti dobiček je namenjen za nabavo orodja sokolskemu odseku v Križovcih. K obilni udeležbi vabi odbor.

Jutri vsi v „Narodni dom“ kjer se vrši vrtni koncert s prostim vstopom. Lep senčnat prostor in čist zrak, dobre pijače in jedi so pravo okrepčilo in najboljše razvedrilo po težkem delu.

Vrtni koncert se vrši v nedeljo 30. t. m. na vrtu gostilne Lemež na D. M. cesti št. 72 na Pobrežju. Vstop prost.

Zbiralna akcija za rešilni avto, je dosegla nepričakovano krasen uspeh, vendar pa ta akcija še ni zaključena ter se bo nadaljevala tudi še naprej. Kdor še ni prispeval, to lahko stori pri nabiralnici v železarni Frangeš v Gosposki ulici. Vspeh šestega dne je sledeč: Firma Karel Preis 500 K; klobučarna Leyrer 400 K; baron Marenzi 400 K; stavbni mojster Balzer, trgovina z usnjem Gruber, Aleksander Starkel, gospa Wolfram po 200 K; Rupert Schmidt, tovarna za stole Lirzer, Polt-Witzler, Makso Pucher, dr. ph. Böcher, Anton Spaninger, Ivo in Valy Sober, restavracija »Maribor« ter neimenovan po 100 K; Ludvik Sabukošek 80 K; Zupančič in Burkhard 60 K; gostilničar Čaré, Karel Schmidt, zavarovalnica Iv. Sahs, Marija Frangeš, Martin Stadler, Florijan Skale, špediter, kavarna Žigart, Rudolf Gaisser, M. E. Šepce, Anica Traun, trgovina s čevlji po 50 K; gospa Hvalec, Mastek in Karničnik, Alojz Ilger po 40 K; Bedrac, Schatzl, Jakob Vezjak po 20 K; Valentin Baron 10 K. Skupaj 16.300 K. Doslej skupaj 61.335 K.

Kultura in umetnost.

Gospodična Josette, moja žena. Francoske šaloigre, veseloigre in burke so vedno najboljše in v njih leži po večini tudi več ali manj globine, če niso naravnost satire. Pišejo pa se navadno v dveh. In tako sta tudi »Gospodična Josette« spisala dva: G. Gavault in R. Charvey. Njena vsebina je na kratko ta-le: Gospodična Josetta se mora poročiti do 18 let, sicer zapade njeno premoženje v dobrodelne namene. Ker pa njen zaročenec še ni polnoleten se ne more pravočasno poročiti, da pa vso stvar reši se poroči, seveda le na videz, s svojim krstnim botrom Andrejem Ternayem in iz tega nastanejo tudi vse komplikacije. Poročnik, ki je spočetka le igra, konča, kar je čisto logično s tem, da se navidezporočena zaljubi eden v drugega. Sreča pa nanese, da iz tega ne nastanejo komplikacije, kajti med tem časom se tudi njen zaročenec, Anglež Joé Jackson poroči. Gospodična Josette je igrala pri sinočnji premieri v našem gledališču gdčna. Podgorska ter s svojo naravno igro vstvarila lep in simpatičen tip mladega, še precej naivnega dekleta. V tej ulogi je bila tako doma kakor še malokje. Njenega moža Andréja Ternaya je podal g. Nučič z njemu lastno dovršenostjo, z zrelo močatostjo, ki pa vendar še ni neobčutljiva za ljubezen, ki končno premaga tudi njega. Angleža, zaročenca Joé Jacksona je igral g. Železnik izborni, vendar pa se mi zdi da je s svojim oponašanjem tujca, ki ne obvlada jezika, katerega govori malo preveč pretiraval. Simpatičen tip Ternayevega prijatelja Panarda je podal g. Bratina jako lepo. Josettine roditelje gospoda in gospo Dupré sta igrala g. Rasberger in ga. Dragutinovičeva z isto dovršenostjo kakor prejšnji. Ugajali so tudi Myrienne (ga. Šetinska), Totoche (gdčna Savinova) ter Jalavert (g. Grom) Istotako je bil tudi žurnalista Aristide Valorbier gospoda Gregorina podan izborni. K ubranosti sta pripomogla g. Velušček (Saint-Assises) ter gospa Gromova (gospa Saint-Assises), kakor tudi gospod Janko (Pitolet). Oba Andréjeva služabnika Urbaina in Léontina sta

podala g. Švagelj in g. Petkova, Marie, hišno gospodično Josette gdčna. Kraljeva, prvega natakara g. Rožanski, portirja pa g. Gabrič. Vsi pa so po svoje pripomogli k ubranosti. Predstava je bila res lepo zaokrožena ter je ugajala, čeprav igra sama na sebi nima preveč humorja, ampak je bolj psihološke narave. Izvrstna je bila scenerija, istotako pa tudi maske. Gledališče je bilo prilično jako dobro obiskano.

—r.

Zadnje vesti.

Volitev predsednika čehoslovaške republike.

LDU. Praga, 27. maja. Danes sta se sestali obe zbornici narodne skupščine k skupni seji, da izvolita predsednika republike. Navzoči so bili vsi ministri razen ministra za zunanje stvari, dr. Beneša, ki se mudi v Parizu. Ko je predsednik Tomašek konstatiral sklepčnost zbornice, so se pričele volitve po listkih. Po skrutiniji je naznanil predsednik Tomašek izid volitve. Oddanih je bilo 411 glasovnic, od katerih jih je dobil Masaryk 284, Nemec dr. Avgust Nögler 61 in 60 jih je bilo praznih, med tem ko je 6 glasovnic vsebovalo imena raznih drugih kandidatov. Predsednik Masaryk je na podlagi volitev izvoljen predsednikom republike. Ko je prosil poslanec Lodgeman za besedo, ki mu je pa niso hoteli podeliti, češ da se seja prekine, je nastal hrup. Ob 13.20 uri je vstopil v dvorano predsednik dr. Masaryk, nakar so nemški posanci in senatorji z Lodgemannom na čelu zapustili dvorano. Nemški socialdemokratje so ostali na svojih mestih. Predsednik zbornice, Tomašek, je nato pozdravil Masaryka, ki je prisegel na ustavo in nato zapustil zbornico med viharinimi ovacijami.

Kristanov govor v parlamentu.

LDU. Beograd, 27. maja. Današnja seja narodnega predstavništva se je pričela par minut po štirih ter trajala do pol devetih zvečer. Na dnevnem redu je bila debata o vladni izjavi. Izmed Slovencev je govoril Kristan, ki je zlasti kritiziral poslovanje carinske in monopolne uprave. Med njegovim govorom je prišlo do burnih spopadov med njim in slovenskimi klerikalci, katere je napadal. Prihodnja seja je jutri.

General Maister v Beogradu.

Beograd, 27. maja. Včeraj je došel v Beograd general Maister, da se zahvali za svoje odlikovanje, da poroča o trenutnem položaju v plebiscitnem ozemlju na Koroškem, ter intervenira radi podpore mariborskega slovenskega mestnega gledališča.

Poljska ponuja boljše vekom mir.

LDU Dunaj, 28. maja. Kakor javljajo listi po »Kurieru Lwowskemu«, je naslovila poljska vlada zopet novo mirovno noto na sovjetsko vlado.

D' Annunzio nadaljuje svojo okupacijo.

LDU Trst, 27. maja. Kakor se poroča z Reke, D' Annunzio še ni prenehal s svojimi pustolovščinami. Začel je zasedati prometne zveze med Reko in Puljem ter Trstom. Prebivalstvo je vsled te akcije zbegano, posebno ker ga same italijanske oblasti ne morejo ali nočejo ščititi. D' Annunzijeve arditisti nastopajo na tem pohodu samodržno in izjavljajo, da so za to početje ovlašteni od svojega vodje.

Razne vesti.

Poljska tovarna vagonov. V Ostrovi na Poznanjskem se zgradi tovarna vagonov: gotova bo v 2 letih. Tovarna bo tako velika, da bo zaposlila do 8000 delavcev. Poljska vlada je že naročila 23.000 vagonov, ki se imajo izgotoviti tekom 11 let.

Ogrski saharin. Ogrska kreditna banka ustanovi tovarno saharina, ki bo producirala dnevno 50 q saharina.

Kako se razvija češka industrija. Belgijska gospodarska misija je obelodanila svoja opazovanja po češki državi. Giede industrije navaja, da se nahaja v čeških rokah 80 do 85% industrije bivše podonavske monarhije. Češka ima sedaj 90% tekstilne industrije, sladkorne 92, steklarske 90, keramične 100, rokaviške 65% od tega, kar je imela poprej habsburška monarhija.

Avstrija kupuje srebrne in zlate krone. Avstrijska finančna uprava razglaš, da kupuje bivše avstroogrške srebrnike po 1 K za 20 avstr. kron, srebrnike po 2 K za 40 K, srebrnike po 5 K za 107 K, srebrnike po 1 gld. za 55 kron, srebrnike po 2 gld. za 110 K, zlate po 10 K za 360 K, zlate po 20 K za 720 K in zlate po 100 K za 3600 K.

Koliko stanejo štrajki? Štrajki so napravili l. 1919. Ameriki 723.478.000 liver škode. Delavci sami so pri tem izgubili 1.266.657.000 liver.

Senegalci v Goethejevem rojstnem mestu. Vse švicarsko časopisje se bavi mnogo s francoskimi črnimi četami v Nemčiji. »Afton Bladet« piše, da je največja nučnost vseh nevtalcev, da energično nastopijo proti temu činu in ne prenehajo prej protestirati, dokler ta sramota ne neha. Škandal da je za francosko kulturo, da je Francija kot pionirje francoske civilizacije poslala Senegalce v Goethejevo rojstno mesto.

Strah — zdravilo. Na gornjem Štajerskem je v neki vasi invalid, ki vsled v

italjanskem ujetništvu zadobljene bolezni ni mogel hoditi. Njegov oče je ležal težko belan v postelji. Umirajoč je zakričal. Sin-invalid se je v spanju tako prestrašil, da je skočil iz postelje ter tekla 20 minut daleč po zdraviku. Od tega časa hodi mladenič zopet popolnoma normalno kakor pred boleznijo.

Zdravilo proti kačjemu piku je iznašel zdravnik dr. Miranda v Braziliji. Zdravilo obstoja iz ekstrakta neke braziljske rastline, ki jo imenujejo assacu. Poizkusi so pokazali, da je zdravilo delovalo zelo zanesljivo, tudi še takrat, ko se je strup razlezel že po človeški krvi.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V soboto 29.: »Školjka«. Delavska predstava ob zelo znižanih cenah.

V nedeljo 30.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. B—45. Častni večer Danice Savinove in Pavla Rasbergerja.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

V zakup za tri leta iščem v Mariboru manjšo gostilno s tremi ali štirimi sobami. Ako treba, plačam enoleten zakup naprej. Ponudbe se sprejemajo v trgovini na Aleksandrovi cesti št. 23. 6—3

Sedemdeset komadov svinj, ki se naha-jajo tukaj v Mariboru v skladišču na kolodvoru, je takoj za prodati.

Išče se eno večjo ali dve manjši zračni sobi za dve solidni osebi. Ponudbe na upravo »Mariborskega delavca«.

Podpirajte »Jugosl. Matico«!

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu »Mariborskega delavca«.

Prisegam Vam

da je

Mariborski delavec

edini in najbolj priljubljeni dnevnik v Mariboru in zato ima tudi

reklama

v tem listu največji uspeh!

»Mariborski delavec« je v vsaki kavarni in boljši gostilni na razpolago!

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.